

Tema a 6-a: Creația

Doctrina creației este primul răspuns la întrebările fundamentale despre originea și destinul nostru.

25.10.2021

Introducere

Importanța adevărului creației constă în a fi „fundamentul tuturor planurilor divine de mântuire ale lui Dumnezeu; (...) începutul istoriei mântuirii care culminează în Cristos” (*Compendiu*, 51). Atât Biblia (Gen 1,1) cât și Crezul încep cu mărturisirea de

credință în Dumnezeuul creator. Spre deosebire de celelalte mari mistere ale credinței noastre (Treimea și Întruparea), creația este „un prim răspuns dat la întrebările fundamentale ale omului cu privire la propria origine și la propriul sfârșit” (*Compendiu*, 51), pe care spiritul uman le-a ridicat deja și la care poate răspunde în parte, așa cum arată reflecția filosofică și relatările cu privire la origini aparținând culturii religioase a atâtor popoare (cf. *Catehism*, 285); cu toate acestea, specificitatea noțiunii de creație a fost atinsă de fapt doar cu revelația iudeo-creștină.

Creația este, așadar, un mister al credinței și, în același timp, un adevăr accesibil rațiunii naturale (cf. *Catehism*, 286). Această poziție particulară, între credință și rațiune, a noțiunii creației face din ea un bun punct de plecare în sarcina evanghelizării și a dialogului pe care

creștinii sunt întotdeauna – în special în zilele noastre [1] – chemați să le desfășoare, așa cum a făcut deja Sfântul Pavel în Areopagul din Atena (Fapt 17, 16-34).

De obicei, se face distincție între actul creator al lui Dumnezeu (creația *active sumpta*) și realitatea creată, care este efectul unei astfel de acțiuni divine (creația *pasive sumpta*) [2]. În urma acestei scheme, principalele aspecte dogmatice ale creației sunt expuse mai jos.

1. Actul creator

1.1. „Creația este opera comună a Sfintei Treimi” (*Catehism*, 292)

Revelația prezintă acțiunea creatoare a lui Dumnezeu ca rod al atotputerniciei, al înțelepciunii și al iubirii sale. Creația este de obicei atribuită Tatălui (cf. *Compendiu*, 52),

răscumpărarea Fiului și sfințirea Duhului Sfânt. În același timp, lucrările *ad-extra* ale Treimii (prima dintre ele, creația) sunt comune tuturor Persoanelor și de aceea merită să ne întrebăm despre rolul specific al fiecăreia în creație, deoarece „fiecare Persoană divină înfăptuiește lucrarea comună potrivit specificului său personal” (*Catehism*, 258). De asemenea, acesta este sensul acelei tradiționale însușiri a atributelor esențiale (atotputernicie, înțelepciune, iubire), respectiv, la acțiunea creatoare a Tatălui, a Fiului și a Duhului Sfânt.

În Simbolul niceno-constantinopolitan ne mărturisim credința „într-un singur Dumnezeu, Tată Atotputernic, creatorul cerului și al pământului”;(,) „într-un singur Domn Isus Cristos (...) prin care totul s-a făcut”;(,) și în Duhul Sfânt „Domnul și de viață dătătorul” (DH 150). Credința creștină vorbește,

așadar, nu numai despre o creație *ex nihilo*, din neant, ceea ce indică atotputernicia lui Dumnezeu Tatăl;,) dar și despre o creație realizată cu inteligență, cu înțelepciunea lui Dumnezeu – Logosul prin care totul a fost făcut (In 1,3) –; și o creație *ex amore* (GS 19), rod al libertății și al iubirii care este Dumnezeu însuși, Duhul care purcede de la Tatăl și de la Fiul. În consecință, purcederile eterne ale Persoanelor stau la baza activității lor creatoare [3].

Așa cum nu există nicio contradicție între unicitatea lui Dumnezeu și faptul de a fi trei Persoane, într-un mod analog, unicitatea principiului creator nu contravine diversității modalităților de a acționa ale fiecărei Persoane.

„Creatorul cerului și al pământului”

„«La început, Dumnezeu a creat cerul și pământul»: trei lucruri sunt afirmate în aceste prime cuvinte ale Scripturii: Dumnezeul veșnic a pus un început la tot ceea ce există în afară de El. Numai El este creator (verbul „a crea” – în ebraică *bara'* – îl are mereu ca subiect pe Dumnezeu). Tot ce există (exprimat prin formula „cerul și pământul”) depinde de Cel care îi dă ființă” (*Catehism*, 290).

Doar Dumnezeu poate crea în sensul propriu al termenului [4], ceea ce implică originea lucrurilor din nimic (*ex nihilo*) și nu din ceva preexistent; pentru aceasta este necesară o potență activă infinită, care îi corespunde numai lui Dumnezeu (cf. *Catehism*, 296-298). Prin urmare, este coerent să fie atribuită omnipotența creatoare Tatălui, întrucât El este în Treime – potrivit unei expresii

clasice – *fons et origo*, adică Persoana de la care vin celelalte două, începutul fără început.

Credința creștină afirmă că distincția fundamentală pe care o aflăm în lumea reală este aceea dintre Dumnezeu și făpturile sale. Aceasta a fost o noutate în primele secole, în care polaritatea dintre materie și spirit a dat naștere unor viziuni ireconciliabile între ele (materialism și spiritualism, dualism și monism). Creștinismul a rupt aceste tipare, mai ales cu afirmația că materia (ca și spiritul) este creată de singurul Dumnezeu transcendent. Ulterior, Sfântul Toma a dezvoltat o metafizică a creației care îl descrie pe Dumnezeu ca aceeași Ființă subzistentă (*Ipsum Esse Subsistens*). Ca primă cauză, este absolut transcendent lumii; și, în același timp, în virtutea participării ființei sale în creaturi, este intim prezent în ele, care depind într-un tot de Acela

care este sursa ființei. Dumnezeu este *superior summo meo* și, în același timp, *intimior intimo meo* (Sfântul Augustin, *Confesiunii*, 3, 6, 11; cf. *Catehism*, 300).

„Prin care toate s-au făcut ”

Literatura sapiențială a Vechiului Testament prezintă lumea ca rod al înțelepciunii lui Dumnezeu (cf. Sb 9, 9). „Ea nu este rodul unei necesități oarecare, al unui destin orb sau al hazardului” (*Catehism*, 295), dar are o inteligibilitate pe care rațiunea umană, participând la lumina Înțelepciunii divine, o poate înțelege, nu fără efort și într-un spirit de smerenie și respect față de Creator și de lucrarea sa (cf. Jb 42,3; cf. *Catehism*, 299). Această dezvoltare își atinge expresia deplină în Noul Testament: prin identificarea Fiului, Isus Cristos, cu Logosul (cf. In 1,1 și urm.), el afirmă că înțelepciunea lui Dumnezeu este o persoană, Cuvântul

întrupat, prin care totul a fost făcut (In 1,3). Sfântul Paul formulează această relație a creației cu Cristos, arătând că toate lucrurile au fost create în El, prin El și în vederea Lui (Col 1,16-17).

Există, aşadar, o înțelepciune creatoare care se află la originea cosmosului (cf. *Catehism*, 284) [5]. Creștinismul are de la început o mare încredere în capacitatea rațiunii umane de a cunoaște; și o enormă siguranță în faptul că rațiunea (științifică, filosofică etc.) nu poate ajunge niciodată la concluzii contrare credinței, deoarece ambele provin din aceeași origine. Nu este neobișnuit să întâlnești pe unii care prezintă opoziții categorice nepotrivite, cum ar fi între creație și evoluție. De fapt, o epistemologie adecvată nu numai că distinge câmpurile proprii științelor naturale și credinței, dar și recunoaște în filozofie un element necesar de

mediere, deoarece științele, cu metoda și obiectul propriu, nu acoperă întregul câmp al rațiunii umane; iar credința, care se referă la aceeași lume despre care vorbesc științele, are nevoie de categoriile filozofice ca să fie formulată și să intre în dialog cu raționalitatea umană [6].

Este logic, așadar, că Biserica a căutat de la început dialogul cu rațiunea: o rațiune conștientă de caracterul ei creat, întrucât nu își are originea în ea însăși și nu dispune pe deplin de viitorul ei; o rațiune deschisă la ceea ce o transcende, adică, la Înțelepciunea originară. În mod paradoxal, o rațiune închisă, care consideră că poate găsi în sine răspunsul la întrebările sale cele mai profunde, ajunge să afirme nonsensul existenței și să nu recunoască inteligibilitatea realului (nihilism, iraționalism etc.).

„Domnul și de viață dătătorul”

„Credem că lumea își are originea în voința liberă a lui Dumnezeu, care a voit să-și facă fapăturile părtășe de ființa, de înțelepciunea și de bunătatea sa: «Căci Tu ai zidit totul și prin voința ta erau și au fost create» (Ap 4,11). (...) «Bun este Domnul cu toți și îndurările lui peste toate fapăturile» (Ps. 145,9)” (*Catehism*, 295). În consecință, „izvorâtă din bunătatea divină, creația se împărtășește din această bunătate („și a văzut Dumnezeu că este bine [...] foarte bine”) Gen 1,4. 10. 12. 18. 21. 31). Căci creația este voită de Dumnezeu ca un dar” (*Catehism*, 299).

Acest caracter al bunătății și al darului gratuit ne permite să descoperim în creație acțiunea Duhului – care „plutea deasupra apelor” (Gn 1,2) –, Persoana dar în

Treime, Dragostea subzistentă dintre Tatăl și Fiul. Biserica își mărturisește credința în lucrarea creatoare a Duhului Sfânt, dătător de viață și izvorul a tot binele [7].

Afirmarea creștină a libertății creatoare divine ne permite să depășim îngustimea altor viziuni care, atribuindu-i lui Dumnezeu o nevoie, sfârșesc prin a susține un fatalism sau un determinism. Nici „înăuntrul” lui Dumnezeu, nici „în afara” lui, nu există nimic care să-l forțeze să creeze. Care este atunci scopul care Îl mișcă? Ce Și-a propus atunci când ne-a creat?

1.2. „Lumea a fost creată spre slava lui Dumnezeu” (Conciliul Vatican I)

Dumnezeu a creat totul „nu pentru a-și mări gloria, ci pentru a o manifesta și comunica” (...) (Sf. Bonaventura, *Sent.*, 2, 1, 2, 2, 1). Primul Conciliu

Vatican (1870) învață că „în bunătatea și prin tăria sa atotputernică, nu pentru a-și spori fericirea, nici pentru a-și dobândi perfecțiunea, ci pentru a o manifesta prin bunurile oferite creaturilor sale, singurul Dumnezeu adevărat a creat din nimic, încă de la începutul veacurilor, prin cea mai liberă hotărâre, toate făpturile – spirituale și materiale” (DS 3002; cf. *Catehism*, 293).

„Slava lui Dumnezeu este să se înfăptuiască manifestarea și împărtășirea bunătății sale, manifestare și împărtășire pentru care a fost creată lumea. Să facă din noi «fii adoptivi prin Isus Cristos: acesta a fost planul bunăvoinței sale, spre lauda gloriei harului său» (Ef 1,5-6): «Căci slava lui Dumnezeu este omul viu, iar viața omului este vederea lui Dumnezeu» (Sfântul Ireneu, *Adversus haereses*, 4, 20, 7)» (*Catehism*, 294).

Departe de o dialectică a principiilor contradictorii (ca în dualismul manihean și, de asemenea, în idealismul monistic hegelian), afirmarea slavei lui Dumnezeu drept scop al creației nu implică o negare a omului, ci o condiție indispensabilă pentru realizarea lui. Optimismul creștin își are rădăcinile în înălțarea lui Dumnezeu și a omului deopotrivă: „omul este mare numai dacă Dumnezeu este mare” [8]. Este un optimism și o logică care afirmă prioritatea absolută a binelui, dar, cu toate acestea, creștinul nu rămâne orb față de prezența răului în lume și în istorie.

1.3. Conservarea și providența. Răul.

Creația nu se reduce la începuturi; odată ce este făcută, „Dumnezeu nu-și lasă făptura la voia întâmplării. El nu îi dă numai ființă și existență, ci o și păstrează în fiecare clipă în ființă,

îi dă facultatea de a acționa și o călăuzește spre scopul ei” (*Catehism*, 301). Sfânta Scriptură compară această acțiune a lui Dumnezeu în istorie cu acțiunea creatoare (cf. Is 44, 24; 45, 8; 51,13). Literatura sapiențială face explicită acțiunea lui Dumnezeu, care menține creaturile în existență. „Și cum ar fi rămas ceva dacă nu ai fi vrut Tu? Cum s-ar fi păstrat ceea ce nu ai fi chemat?” (Înț 11,25). Sfântul Paul merge mai departe și atribuie lui Cristos această acțiune: „El este mai înainte de toate și toate subzistă în el” (Col 1,17).

Dumnezeul creștin nu este un ceasornicar sau un arhitect care, după ce și-a făcut munca, o ignoră. Aceste imagini sunt tipice unei concepții deiste, conform cărora Dumnezeu nu se amestecă în treburile acestei lumi. Dar acest lucru presupune o denaturare a autenticului Dumnezeu creator, deoarece aceste concepții separă

drastic creația de conservare și guvernarea divină a lumii [9].

Noțiunea de conservare face ca „punte” între acțiunea creatoare și conducerea divină a lumii (providența). Dumnezeu nu numai că creează lumea și o menține în existență, ci și „conduce creaturile sale spre perfecțiunea ultimă, la care el le-a chemat” (*Compendiu*, 55).

Sfânta Scriptură prezintă suveranitatea absolută a lui Dumnezeu și mărturisește în mod constant grija sa paternă, atât în cele mai mici lucruri, cât și în marile evenimente ale istoriei (cf. *Catehism*, 303). În acest context, Isus se revelează ca providența „întrupată” a lui Dumnezeu, care asistă ca bun păstor la nevoile materiale și spirituale ale oamenilor (In 10, 11.14-15; Mt 14, 13-14 etc.) și ne învață să ne abandonăm în grija lui (Mt 6, 31-33).

Dacă Dumnezeu creează, susține și conduce totul cu bunătate, de unde vine răul? „Nici un răspuns pripit nu va satisface această întrebare.

Întreaga credință creștină constituie răspunsul (...).Nu există trăsătură a mesajului creștin care să nu fie, dintr-un punct de vedere, un răspuns la problema răului (*Catehism*, 309).

Creația nu este terminată de la început, ci Dumnezeu a făcut-o în *statu viae*, adică spre un obiectiv final încă de atins. Pentru realizarea planurilor sale, Dumnezeu folosește colaborarea creaturilor sale și acordă oamenilor o participare la providența Sa, respectând libertatea lor, chiar și atunci când fac rău (cf. *Catehism*, 302, 307, 311). Ceea ce este cu adevărat surprinzător este că Dumnezeu, „în Providența sa atotputernică, poate scoate un bine din consecințele unui rău” (*Catehism*, 312). Este un adevăr misterios, dar foarte mare, că „El le îndreaptă toate

spre bine celor care îl iubesc pe Dumnezeu” (Rom 8:28) [10].

Experiența răului pare să manifeste o tensiune între omnipotența divină și bunătatea în realizările sale din istorie. Acesta experiență primește un răspuns, cu siguranță misterios, în faptul Crucii lui Cristos, care dezvăluie „modul de a fi” al lui Dumnezeu și, prin urmare, este o sursă de înțelepciune pentru om (*sapientia crucis*).

1.4. Creație și mântuire

Creația este „primul pas spre alianța unicului Dumnezeu cu poporul său” (*Compendiu*, 51). În Biblie, creația este deschisă acțiunii mântuitoare a lui Dumnezeu în istorie, care are plinătatea ei în misterul pascal al lui Cristos și care va atinge desăvârșirea ei finală la sfârșitul timpurilor.

Creația se face în scopul sâmbetei, a șaptea zi în care Domnul s-a odihnit,

ziua în care culminează prima creație și care se deschide spre a opta zi, în care începe o lucrare și mai minunată: Răscumpărarea, noua creație în Cristos (2 Co 5, 7; cf. *Catehism*, 345-349).

Astfel se arată continuitatea și unitatea planului divin al creației și răscumpărării. Între cele două nu există un decalaj, ci o legătură, deoarece păcatul oamenilor nu a corupt în totalitate lucrarea divină. Relația dintre cele două – creație și mântuire – poate fi exprimată spunând că, pe de o parte, creația este primul eveniment mântuitor, iar, pe de altă parte, mântuirea răscumpărătoare are caracteristicile unei creații noi. Această relație luminează aspecte importante ale credinței creștine, cum ar fi ordonarea naturii către har sau existența unui singur sfârșit supranatural al omului.

2. Realitatea creată

Efectul acțiunii creatoare a lui Dumnezeu este întreaga lume creată, „cerul și pământul” (Gen 1,1). Dumnezeu este „Creatorul tuturor lucrurilor, văzute și nevăzute, spirituale și trupești; că prin virtutea lui atotputernică, în același timp, de la începutul timpului, a creat din nimic unei făpturi și alteia, spirituală și trupească, adică îngerească și pământească, și apoi omul, ca de ambele, compus din spirit și de trup” [11].

Creștinismul învinge atât monismul (care afirmă că materia și spiritul se confundă, că realitatea lui Dumnezeu și lumea se identifică), cât și dualismul (conform căruia materia și spiritul sunt principii opuse originare).

Acțiunea creatoare aparține eternității lui Dumnezeu, dar efectul

unei astfel de acțiuni este marcat de temporalitate. Revelația afirmă că lumea a fost creată ca atare cu un început temporal [12], adică lumea a fost creată împreună cu timpul, ceea ce este în conformitate cu unitatea planului divin de a se revela în istoria mântuirii.

2.1. Lumea spiritelor: îngeri

„Existența ființelor spirituale, netrupești, pe care Sfânta Scriptură le numește în mod obișnuit îngeri, este un adevăr de credință. Mărturia Scripturii este la fel de clară ca și caracterul unanim al Tradiției” (*Catehism*, 328). Amândouă îi arată în dublul lor rol de a-l lăuda pe Dumnezeu și de a fi mesageri ai planului său de mântuire. Noul Testament prezintă îngerii în relație cu Cristos: creați prin El și în vederea lui (Col 1,16), ei însoțesc viața lui Isus de la nașterea sa până la Înălțare, fiind vestitorii celei de-a doua veniri

glorioase a Acestuia (cf. *Catehism*, 333).

La fel, sunt prezenți și de la începutul vieții Bisericii, care beneficiază de ajutorul lor puternic, iar în liturgie ea se alătură lor în adorarea lui Dumnezeu. Viața fiecărui om este însoțită, de la naștere, de un înger care îl protejează și îl duce la Viață (cf. *Catehism*, 334-336).

Teologia (în special Sfântul Toma din Aquino, Doctorul Angelic) și magisteriul Bisericii au pătruns în ideea naturii acestor ființe pur spirituale, înzestrate cu inteligență și voință, afirmând că sunt creaturi personale și nemuritoare, care le depășesc în desăvârșire pe toate făpturile vizibile (cf. *Catehism*, 330).

Îngeri au fost creați într-o stare de încercare. Unii s-au revoltat irevocabil împotriva lui Dumnezeu. Căzuți în păcat, Satana și ceilalți demoni – care au fost creați buni, dar

s-au făcut răi – i-au instigat pe primii noștri părinți să păcătuiască (cf. *Catehism*, 391-395).

2.2. Lumea materială

„Dumnezeu însuși a creat lumea văzută, în toată bogăția, diversitatea și ordinea ei. Scriptura prezintă lucrarea Creatorului în mod simbolic, ca o înlănțuire de șase zile de „muncă” divină care se încheie cu „odihna” din ziua a șaptea (Gen 1: 1-2, 4)” (*Catehism*, 337). „Biserica a fost de multe ori nevoită să apere bunătatea creației, inclusiv a lumii materiale (vezi DS 286; 455-463; 800; 1333; 3002)” (*Catehism*, 299).

„Prin însăși condiția creației, toate lucrurile sunt înzestrate cu consistența, cu adevărul și cu bunătatea lor proprie” (GS 36, 2). Adevărul și bunătatea lucrurilor create provin de la singurul Dumnezeu Creator, care este în

același timp Întreit. Astfel, lumea creată este o anumită reflectare a acțiunii Persoanelor divine: „în toate creaturile există o reprezentare a Trinității ca vestigiu” [13].

Cosmosul are o frumusețe și o demnitate prin faptul că este lucrarea lui Dumnezeu. Există o solidaritate și o ierarhie între ființe, care trebuie să conducă la o atitudine contemplativă de respect față de ceea ce este creat și față de legile naturale care îl guvernează (cf. *Catehism*, 339, 340, 342, 354). Într-adevăr, cosmosul a fost creat pentru om, care a primit de la Dumnezeu mandatul de a stăpâni pământul (cf. Gen 1:28). Un astfel de mandat nu este o invitație la exploatarea despotică a naturii, ci de a participa la puterea creatoare a lui Dumnezeu: prin lucrarea sa, omul colaborează la desăvârșirea creației.

Creștinul împărtășește cerințele drepte pe care sensibilitatea ecologică le-a dezvăluit în ultimele decenii, fără a cădea într-o vagă îndumnezeire a lumii și afirmând superioritatea omului față de restul ființelor, el fiind „culmea operei creației” (*Catehism*, 343).

2.3. Omul

Oamenii se bucură de o poziție particulară în lucrarea creatoare a lui Dumnezeu, participând, în același timp, la realitatea materială și spirituală. Doar despre om ne spune Scriptura că Dumnezeu l-a creat „după chipul și asemănarea Lui” (Gen 1:26).

El a fost plasat de Dumnezeu în fruntea realității vizibile și se bucură de o demnitate specială, întrucât, „dintre toate creaturile văzute, numai omul este „capabil să-l cunoască și să-l iubească pe

Creatorul său”, el este „singura făptură de pe pământ pe care Dumnezeu a voit-o pentru ea însăși”; doar el este chemat să împărtășească, prin cunoaștere și iubire, viața lui Dumnezeu. Cu această menire a fost creat și aceasta este rațiunea fundamentală a demnității sale” (*Catehism*, 356; cf. *ibidem*, 1701-1703).

Bărbații și femeile, în diversitatea și complementaritatea lor, dragi lui Dumnezeu, se bucură de aceeași demnitate ca persoane (cf. *Catehism*, 357, 369, 372). În ambele, există o unire substanțială a trupului și sufletului, aceasta din urmă fiind forma corpului. Fiind spiritual, sufletul uman este creat imediat de Dumnezeu (nu este „produs” de părinți și nici nu este preexistent) și este nemuritor (cf. *Catehism*, 366). Ambele puncte (spiritualitate și nemurire) pot demonstrate filosofic. Prin urmare, este un reduționism să

afirmăm că omul provine exclusiv din evoluția biologică (evoluționismul absolut). În realitate, există salturi ontologice care nu pot fi explicate doar prin evoluție. Conștiința morală și libertatea omului, de exemplu, arată superioritatea lui față de lumea materială și sunt un semn al demnității lui speciale.

Adevărul creației este de folos pentru a cumpăni atât o negație a libertății (determinismul), cât și o exaltare necuvenită a acesteia: libertatea umană este creată, nu este absolută și există în dependență reciprocă cu adevărul și cu binele. Visul libertății ca putere pură și arbitrară răspunde unei imagini distorsionate nu numai a omului, ci și a lui Dumnezeu.

Prin activitatea și munca sa, omul participă la puterea creatoare a lui Dumnezeu [14]. Mai mult, inteligența și voința sa sunt o participare, o

scânteie, a înțelepciunii și iubirii divine. În timp ce restul lumii vizibile este doar un vestigiu al Treimii, ființa umană constituie o autentică *imago Trinitatis*.

3. Câteva consecințe practice ale adevărului despre creație

Natura radicală a acțiunii divine creatoare și mântuitoare cere de la om un răspuns care să aibă același caracter de totalitate: „Să-L iubești pe Domnul Dumnezeuul tău din toată inima ta, din tot sufletul tău și din toată puterea ta!” (Dt 6,5; cf. Mt 22,37; Mc 12,30; Lc 10,27). În acest răspuns se află adevărata fericire, singurul lucru care desăvârșește libertatea lui.

În același timp, universalitatea acțiunii divine are atât un sens intensiv, cât și unul extensiv: Dumnezeu creează și mântuiește omul întreg (trup și suflet) și pe toți

oamenii. Răspunsul la chemarea lui Dumnezeu de a-L iubi cu întreaga noastră ființă este intrinsec legat de răspândirea dragostei Sale în întreaga lume [15].

Cunoașterea și admirația puterii, înțelepciunii și dragostei divine îl conduc pe om la o atitudine de reverență, adorație și smerenie. Prin urmare, el trebuie să trăiască în prezența lui Dumnezeu știind că este fiul său. În același timp, credința în providență îl conduce pe creștin la o atitudine de încredere filială în Dumnezeu în toate circumstanțele: cu recunoștință pentru bunurile primite și cu un abandon simplu față de ceea ce poate părea rău, întrucât Dumnezeu scoate din cele rele, lucruri mai bune.

Conștient de faptul că totul a fost creat pentru slava lui Dumnezeu, creștinul încearcă să se conducă în toate acțiunile sale, căutând

adevăratul scop care îi umple viața de fericire: gloria lui Dumnezeu, nu propria lui mândrie. El se străduiește aibă o intenție dreaptă în acțiunile sale, astfel încât să se poată spune că singurul scop al vieții sale este acesta: *Deo omnis gloria!* [16]

Dumnezeu a dorit să-l pună pe om în fruntea creației sale, dându-i stăpânire asupra lumii, astfel încât să o desăvârșească cu munca sa. Prin urmare, activitatea umană poate fi considerată ca o participare la lucrarea creatoare divină.

Măreția și frumusețea creaturilor trezește admirație în oameni făcându-i să întrezărească realitatea Creatorului lor, pentru că ivește în ei problema originii și destinului lumii și al omului. Creștinul, în dialogul său cu necredincioșii, poate ridica aceste întrebări, astfel încât inteligențele și inimile să fie deschise la lumina Creatorului. De asemenea, în dialogul său cu credincioșii

diferitelor religii, creștinul găsește în adevărul creației un punct de plecare excelent, deoarece este un adevăr parțial împărtășit și care constituie baza afirmării unor valori morale fundamentale ale persoanei.

SANTIAGO SANZ

Bibliografie de bază:

- *Catehismul Bisericii Catolice*, 279-374.

- *Compendiul Catehismului Bisericii Catolice*, 51-72.

- DH, nn. 125, 150, 800, 806, 1333, 3000-3007, 3021-3026, 4319,

4336, 4341.

- Conciliul Vatican II, *Gaudium et spes*, 10-18, 19-21, 36-39.

- Sf. Ioan Paul II, *Cred în Dumnezeu Tatăl. Cateheza asupra Crezului (I)*, Palabra, Madrid 1996, 181-218.

Lecturi recomandate:

- Sfântul Augustin, *Confesiunii*, cartea XII.

- Sfântul Toma din Aquino, *Summa Theologiae*, I, qq. 44-46.

- Sfântul Josemaría, Omilia „Iubind lumea cu pasiune”, în *Convorbiri cu Mons. Escrivá de Balaguer*, nr. 113-123, Galaxia Gutenberg, 2020.

- Joseph Ratzinger, *Creación y pecado*, Eunsa, Pamplona, 1992.

- Sf. Ioan Paul II, *Memorie și identitate*, XXXXXX, Madrid, 2005.

[1]Printre multe alte intervenții, cf. Benedict XVI, Discursul către membrii Curiei Romane, 22 decembrie 2005; *Credință, rațiune și universitate* (Discursul la Universitatea din Regensburg), 12-IX-2006; Angelus, I-28-2007.

[2]Cf. Sf. Toma din Aquino, *De Potentia*, q. 3, a. 3, co .; Catehismul urmează aceeași schemă.

[3] Cf. Sf. Toma din Aquino, *Super Sent.*, Lib. 1, d. 14, q. 1, a. 1, co .: „ele sunt cauza și motivul purcederii creaturilor”.

[4]De aceea se spune că Dumnezeu nu are nevoie de instrumente pentru a crea, deoarece niciun instrument nu are puterea infinită necesară pentru a crea. De aceea, atunci când vorbim, de exemplu, despre om ca creator sau chiar ca fiind capabil să participe la puterea creatoare a lui Dumnezeu, utilizarea adjectivului „creator” nu este analogică, ci metaforică.

[5] Acest punct apare frecvent în învățăturile lui Benedict al XVI-lea, de exemplu, Omilia din Regensburg, 12-IX-2006; Discurs din Verona, 19-X-2006; Întâlnirea cu clerul Diecezei din Roma, 22-II-2007; etc.

[6] Atât raționalismul științific, cât și fideismul neștiințific au nevoie de o corecție a filozofiei. În plus, trebuie evitată apologetica falsă a celor care văd concordanțe forțate, căutând în datele furnizate de știință o verificare empirică sau o demonstrație a adevărurilor de credință, atunci când, de fapt, așa cum am spus, acestea sunt date care aparțin metodelor și disciplinelor diferite.

[7] Cf. Sf. Ioan Paul II, Scrisoarea Enciclică *Dominum et vivificantem*, 18-V-1986, 10.

[8] Benedict XVI, Omilie, 15-VII-2005.

[9] Deismul implică o eroare în noțiunea metafizică a creației, deoarece aceasta, incluzând darul ființei, poartă cu ea o dependență ontologică din partea creaturii, care nu se poate lepăda de continuitatea ei în timp. Ambele constituie același act, chiar dacă le putem distinge

conceptual: „păstrarea ființelor de către Dumnezeu nu este dată de o acțiune nouă, ci de continuarea acțiunii care dăruiește ființa, care este de fapt o acțiune fără mișcare și fără timp” (Sfântul Toma, *Summa Theologiae*, I, q. 104, a. 1, ad 3).

[10] În continuitate cu experiența atâtor sfinți din istoria Bisericii, această expresie paulină a fost frecvent întâlnită pe buzele Sfântului Josemaría, care astfel a trăit și a încurajat să se trăiască într-o bucuroasă acceptare a voinței divine (cf. Sfântul Josemaría Escrivá de Balaguer, *Forja*, nr. 127; *Calea Crucii*, IX, 4; *Prietenii lui Dumnezeu*, nr. 119). Pe de altă parte, ultima carte a Sfântului Ioan Paul al II-lea, *Memorie și identitate*, constituie o reflecție profundă asupra performanței a providenței divine în istoria oamenilor, conform afirmației Sfântului Paul: „Nu te lăsa învins de

rău, ci învinge răul prin bine” (Rom 12, 21).

[11] Conciliul Lateran IV (1215), DH 800.

[12] Acest lucru este învățat de Consiliul Lateran IV și, referindu-ne la acesta, de Conciliul Vatican I (a se vedea, respectiv, DH 800 și 3002). Este un adevăr revelat, pe care rațiunea nu îl poate demonstra, așa cum a învățat Sfântul Toma în faimoasa dispută medievală despre eternitatea lumii: cf. *Summa Contra Gentiles*, lib. 2, cap. 31-38; și lucrarea sa filosofică *De aeternitate mundi*.

[13] Sf. Toma, *Summa Theologiae*, I, q. 45, a. 7, co. ; cfr. *Catehismul*, 237.

[14] Cf. Sfântul Josemaría, *Prietenii lui Dumnezeu*, nr. 57.

[15] Că apostolatul este *prisosință* a vieții interioare (cf. Sf. Josemaría, *Drum*, nr. 961), se manifestă ca fiind

corelarea dinamicii *ad intra* - *ad extra* a acțiunii divine, adică a intensității ființei, a înțelepciunii și a dragostei treimice care se revarsă spre creaturile sale.

[16]Cf. Sf. Josemaría, *Drum*, nr. 780; *Brazdă*, nr. 647; *Forja*, nr. 611, 639, 1051.

pdf | document generat automat din
<https://dev.opusdei.org/ro-ro/article/tema-a-6-a-creatia-2/> (05.08.2025)